

РЕШЕНИЕ

№ 169

гр. Варна, 11.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов

Членове: Петя Ив. П.а
Мария Кр. Маринова

при участието на секретаря Олга Ст. Желязкова
като разгледа докладваното от Мария Кр. Маринова Въззивно гражданско дело № 20233000500264 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното.

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.Образувано по подадена въззивна жалба от П. И. К., Й. Н. К., И. Н. К. и Д. Н. К., всички чрез процесуалния им представител адв.С.А., против решение №479/18.04.2023г., постановено по гр.д.№1936/21г. по описа на ВОС, гр.о., с което са отхвърлени предявените от П. И. К., Й. Н. К., И. Н. К. и Д. Н. К. против М. Д. Д. и Я. Д. Я. искове за прогласяване нищожността на договор, сключен на 23.07.1996г. с нотариален акт №29, том XXV, дело 6642/1996г. ВН, чрез който Й. Й. К., починал на *г., е заявил, че прехвърля на Хр. В. Ст., починала на *г., 1/2 ид.ч. от жилищна сграда, находяща се в гр. Варна, *, към улицата, състояща се от приземен и жилищен етаж, представляваща: входно антре, салон, две стаи, избено антре, салон, две изби, външен тоалет, както и 137/630 кв.м. ид.ч. от дворното място, върху което е построена сградата, цялото с площ от 630 кв.м., по КККР на гр.Варна, общ.Варна, обл.Варна, одобрени със Заповед №РД18-92/14.10.2008г. на Изпълнителния директор на АГКК, представляващи съответно сграда с идентификатор 10135.2553.778.5, с предназначение жилищна сграда, със застроена площ от 61 кв.м., и поземлен имот с идентификатор 10135.2553.778, с площ от 625 кв.м., с предназначение на територията: урбанизирана, с начин на трайно ползване: ниско застрояване(до 10 м), при съседни имоти с идентификатори - *, *, *, *, *, * срещу задължение за издръжка и гледане, основан на твърдения, че приобретателката е знаела за предстоящата смърт на прехвърлителя и тя наистина е настъпила скоро след

сключване на договора, до 1/24 ид.ч. от жилищната сграда, предмет на сделката и 137/7560 ид.ч. от поземления имот, предмет на сделката, за всеки от ищите, на осн. чл.26, ал.2, предл. четвърто от 33Д и за връщане на същите идеални части, на осн. чл.34 от 33Д, както и са осъдени П. И. К., Й. Н. К., И. Н. К. и Д. Н. К. да заплатят на М. Д. Д. сумата от 450лв., представляваща сторените разноси по списък, на осн. чл.78, ал.3 от ГПК, както и на адв. Т. В. Г. от ВАК сумата 1 317, 80лв., представляваща възнаграждение за оказана безплатно адвокатска помощ на ответника Я. Д. Я., на осн. чл.38 от ЗАДв.В жалбата се твърди, че решението е неправилно, като постановено в противоречие с материалния закон, при съществени нарушения на съдопроизводствените правила и поради необоснованост по изложените в същата подробни съображения.Претендира се да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искове бъдат уважени.Претендират се разноси.

Въззиваемият Я. Д. Я. в депозирания отговор по жалбата в срока по чл.263, ал.1 от ГПК чрез процесуалния му представител адв.Т.Г. поддържа становище за нейната неоснователност и моли обжалваното решение да бъде потвърдено.Претендира разноси.

Въззиваемата М. Д. Д. в депозирания отговор по жалбата в срока по чл.263, ал.1 от ГПК чрез процесуалния ѝ представител адв.Д.П. поддържа становище за нейната неоснователност и моли обжалваното решение да бъде потвърдено.Претендира разноси.

За да се произнесе, съдът взе предвид следното.

В исковата си молба и уточняващите такава към нея от 09.09.2021г., 10.09.2021г. и 11.10.2021г. ищите П. И. К., Й. Н. К., И. Н. К. и Д. Н. К. излагат, че са наследници по закон на Н. Й. К., поч. на *г., съответно преживяла съпруга и низходящи.Техният наследодател е бил наследник, низходящ, на Й. Й. К., поч. на *г.Наследници на последния са били и другият му низходящ В. Й. К./поч. на *г., наследен от трети за производството лица/, както и преживялата съпруга от втори брак Хр. В. Ст., последната починала на *г., и наследена от ответниците, нейни низходящи, М. Д. Д. и Я. Д. Я..

С договор за прехвърляне на недвижим имот срещу издръжка и гледане, обективиран в н.а.№29/23.07.1996г. на ВН, Й. Й. К., действащ чрез пълномощника си И. М. М., съгласно пълномощно №14822/29.04.1996г., е прехвърлил на съпругата си Хр. В. Ст. собствения си недвижим имот, придобит преди сключване на брака, представляващ 1/2 ид.ч. от жилищна сграда, находяща се в гр.Варна, *, към улицата, състояща се от приземен и жилищен етаж, представляваща: входно антре, салон, две стаи, избено антре, салон, две изби, външен тоалет, както и 137/630 кв.м. ид.ч. от дворното място, върху което е построена сградата, цялото с площ от 630 кв.м./по скица 320 кв.м./, представляващо имот № VIII-221, 222, кв.22 по плана на 25 п.р. на гр.Варна, при съответни граници, а по КККР на гр.Варна, одобрени 2008г., представляващи съответно двуетажна сграда с идентификатор 10135.2553.778.5 с площ от 61 кв.м. и ПИ с идентификатор 10135.2553.778 с

площ от 625 кв.м.

Така сключеният договор е нищожен на осн. чл.26, ал.2, пр.4 от ЗЗД, поради липса на основание, защото към датата на сключването му Й. Й. К. е бил в изключително тежко здравословно състояние и приобретателката по договора е знаела за предстоящата близка, скорошна и неизбежна смърт на праводателя. На 02.06.1996г. Й. К. е постъпил по спешност в клиниката по ортопедия на МБАЛ „*“ АД, изписан на 03.06.1996г., с поставена окончателна диагноза: „Фрактура претрохантерика фем.син.иветерата, с придружаващи заболявания ХБ III степен, сърдечно-съдова форма, състояние след мозъчен инсулт“. Посочените характеристики на клиничната картина въз основа на анамнезата, статуса и параклиничните изследвания са били следните: Постъпил в клиниката с клинични рентгенологични данни за счупване на лявата тазобедрена става, получено в дома преди 20 дни след падане и травма в същата област. От 5-6 години с ХБ с високи стойности и инсулт преди 2 години. С левостранна пареза. От статуса - увредено общо състояние, астенично положение, психично неадекватен и объркан, умерена болезненост и контрактура в лявата тазобедрена става. След консулт с интернист и обсъждане е решено, че болният не е подходящ за оперативно лечение и е решено да бъде изписан, оставен за псевдоартроза, с дадени указания на близките при възможност за започване на раздвижване и опити за изправяне с патерици. Процесният договор е сключен на 23.07.1997г. - само месец след изписването на Й.К. в тежко и видимо увредено цялостно здравословно състояние на близка, предстояща смърт, която и действително е настъпила в резултат от следващ инсулт след няколко месеца на *г. Приобретателката ясно е осъзнавала към момента на подписване на договора обстоятелството, че предстои скорошната, неизбежна смърт на Й.К., поради което и издръжка и гледане няма да бъдат престирани, т.е., че договорът няма да обслужва типичната цел - кауза на подобен вид договори.

Предвид нищожността на договора, ищите, като наследници на Н. Й. К., се легитимират, всеки, като собственик на по 1/24 ид.ч. от гореописаната жилищна сграда и на по 137/7560 ид.ч. от поземления имот. Предвид изложеното, претендират договорът, обективиран в н.а. №29/23.07.1996г. на ВН, да бъде прогласен за нищожен поради липса на основание до размера на посочените наследствени части на ищите от сградата и дворното място, предмет на сделката.

Излагат и, че Хр. В. Ст. е сключила с М. Д. Д. договор за дарение, обективиран в н.а. №121/01.04.1997г. на ВН, с предмет и недвижимия имот, предмет на нищожния договор, обективиран в н.а. №29/23.07.1996г. За този имот договорът за дарение не е имал вещно-транслативен ефект, предвид което твърдят, че връщане на престацията по договора, обективиран в н.а. №29/23.07.1996г., дължат ответниците М. Д. Д. и Я. Д. Я. в качеството им на наследници на приобретателката Хр. В. Ст.. Предвид изложеното, претендират ответниците да бъдат осъдени на осн. чл.34 от ЗЗД да им върнат на всеки по 1/24 ид.ч. от жилищната сграда, предмет на сделката, и по 137/7560 ид.ч. от

поземления имот, предмет на сделката.

Ответницата М. Д. Д. в депозирания отговор в срока по чл.131 от ГПК и в хода на производството оспорва предявените иски и моли да бъдат отхвърлени. Твърди, че процесният договор за прехвърляне на недвижим имот срещу издръжка и гледане не е нищожен поради липса на основание, т.к. към момента на сключването му не е имало знание у приобретателя за скорошно настъпване смъртта на прехвърлителя. Извън горното и времеви период от сключване на договора до смъртта на Й. К. не е кратък, а дълъг - приблизително 7 месеца. Към момента на сключване на договора здравословното състояние на Й. К. не е предполагало негова близка смърт, нито този изход би могъл да се прогнозира. Заболяването, от което е страдал, не е предполагало, че не може да се излекува, и, че няма да живее дълго, съответно, че е трябвало да се очаква предстояща много бързо смърт. Независимо от напредналата възраст на прехвърлителя и неговото недобро общо състояние, при липса на видими признаци за неизбежен скорошен фатален край, съзнаването от приобретателя на необходимостта от постоянни грижи занапред е основание на договора. С оглед възрастта и здравословното състояние на прехвърлителя, той е имал нужда от денонощни грижи и помощ, така и от съчувствие, морална подкрепа и средства за лечение, които и гледане и издръжка са били осъществявани от приобретателката в период от 7 месеца. Поддържа, че искът с пр.осн. чл.34 от ЗЗД е неоснователен, т.к. приобретателят Хр. Ст. се е разпоредила с имота преди да почине с договор за дарение, обективиран в н.а. №121/01.04.1997г. Прави евентуално възражение за придобиване на недвижимия имот чрез придобивна давност.

Ответникът Я. Д. Я. в депозирания отговор в срока по чл.131 от ГПК и в хода на производството оспорва предявените иски и моли да бъдат отхвърлени. Твърди, че процесният договор за прехвърляне на недвижим имот срещу издръжка и гледане не е нищожен, защото към датата на сключването му Й. К. не е бил болен от неизлечима болест, която да предполага неговата скорошна смърт и което обстоятелство да е било известно на Хр. Ст., съответно същата да е съзнавала, че няма да изпълнява задължения по така сключения договор. Прехвърлителят е бил приет в болнично заведение поради счупване на долен крайник. Установените други заболявания са били констатирани като стари такива. Именно предвид недоброто си здравословно състояние и прехвърлителят е имал нужда от грижи, издръжка, подкрепа и помощ, които и необходими грижи са основанието на сделката. Смъртта е настъпила след един некрътък период от време, в който за него са полагани ежедневни грижи, осигурявани са средства за медикаменти, оказвана е дължимата морална подкрепа.

Съдът, след като съобрази събраните по делото доказателства и приложимия закон, приема за установено от фактическа и правна страна следното.

Предявени са в условията на обективно кумулативно и активно, и пасивно

субективно съединяване искове с пр.осн. чл.26, ал.2, пр.4 от ЗЗД и чл.34 от ЗЗД.

С договор за прехвърляне на недвижим имот срещу издръжка и гледане, обективиран в н.а.№29/23.07.1996г. на ВН, Й. Й. К., действащ чрез пълномощника си адв. И. М. М., съгласно пълномощно №14822/29.04.1996г., е прехвърлил на съпругата си Хр. В. Ст. собствения си недвижим имот, придобит преди сключване на брака, представляващ $\frac{1}{2}$ ид.ч. от жилищна сграда, находяща се в гр.Варна, *, към улицата, състояща се от приземен и жилищен етаж, представляваща: входно антре, салон, две стаи, избено антре, салон, две изби, външен тоалет, както и 137/630 кв.м. ид.ч. от дворното място, върху което е построена сградата, цялото с площ от 630 кв.м./по скица 320 кв.м./, представляващо имот № VIII-221, 222, кв.22 по плана на 25 п.р. на гр.Варна, при съответни граници.По КККР на гр.Варна, одобрени 2008г., имотът, предмет на договора представлява съответно двуетажна сграда с идентификатор 10135.2553.778.5 с площ от 61 кв.м. и ПИ с идентификатор 10135.2553.778 с площ от 625 кв.м.

Между страните не е спорно, а и от представените по делото удостоверения за наследници се установява, че ишците П. И. К., Й. Н. К., И. Н. К. и Д. Н. К. са наследници по закон на Н. Й. К., поч. на *г., съответно преживяла съпруга и низходящи.Техният наследодател е бил наследник, низходящ, на Й. Й. К., поч. на *г.Наследници на последния са били и другият му низходящ В. Й. К./поч. на *г., наследен от трети за производството лица/, както и преживялата съпруга от втори брак Хр. В. Ст., последната починала на *г., и наследена от ответниците, нейни низходящи, М. Д. Д. и Я. Д. Я..При посочените наследствени правоотношения и при нищожност на договора, ишците биха се легитимирали като собственици, всеки на по 1/24 ид.ч., от сградата, предмет на договора, и на по 137/7560 ид.ч. от поземления имот, съответно е налице правен интерес от предявените облигационни искове за посочените квоти против наследниците на преобретателката.

Съгласно показанията на св.Р. Н., същата е била съсед на Й.К. от детството си и до смъртта му.Не е влизала в неговия дом в сградата/горен етаж/ от както живеел там с втората си съпруга Хр./от около 1984г.-1985г./, влизала е в дома на сина му Н., който със семейството си живеел на приземния етаж в същата сграда.Последно е виждала Й.К. през пролетта-лято на 1996г. в двора, докато той се разхождал там и разговаряли, после спрял да излиза.Докато го виждала имал промени в походката, замятал десния си крак, имал и някакви нарушения в говора, т.к. около година преди да падне получил инсулт.Казал и, че е получил инсулт, т.к. има високо кръвно.Впоследствие, през лятото на 1996г., когато вече не го виждали да се разхожда в двора, Хр. дошла в тях и казала, че е паднал, и сега лежи в къщи.Хр. споделяла, че след като е паднал, а в болницата отказали, заради здравословното му състояние, да направят някаква по-нататъшна интервенция, Й. не е добре, не се подобрява, че става по-зле.Не знае от какво е починал Й.К., предполага, че е от залежаване, той имал и високо кръвно.Хр. се страхувала, че децата на Й. ще я оставят на

улицата, поради което тя трябва да си подsigури старините.

Съгласно показанията на св.Н. И., същата познава Й. от 1977г., когато той присъствал на сватбата й/ишците са й племенници по линия на първата съпруга на Й.К., с която той се разделил около 1980г./Виждала го е преди да почине, свидетелката живее в с.В., но минавали покрай дома му, за да се виждат нейните деца с племенниците й.През 1995г.-1996г. го е виждала да стои в двора до оградата и си говорили.После се влошил, позаслабнал, от П. научила, че е получил инфаркт.След това вече, 5-6 месеца преди да почине, едвам вървял, говорел забавено или заваляно.Виждала е Хр. в двора, но не е разговаряла с нея.От П. разбрала, че са го взели в болницата, след като паднал, но на другия ден го изписали, защото имал инфаркт и докторите не могли да направят операция.Виждала го е тогава, около 10 дни след изписването, лежал на легло в коридора, бил завит до брадата, не говорел, не изглеждал добре, не бил адекватен.Й. не я е запознавал с новата си съпруга, чувала го да казва, че иска да остави къщата на сина си Н.

Съгласно показанията на св.Д. Г., ценени при условията на чл.172 от ГПК, предвид родствената й връзка с ответниците/съответно нейни баща и леля/, същата познава втория съпруг на баба си, която я е отгледала, от дете.След като те сключили брак е ходила многократно в дома им, а след като той се разболял, ходила още по-често.Знае, че около 2 години преди да почине Й.К. получил лек инсулт, от който имал забава в движенията и говорел леко заваляно, но като цяло емоционално и физически бил добре.През лятото на 1996г. паднал и си ударил крака.Впоследствие баба й й се обадила, обяснила, че е дошла линейка, взели са го в болницата, установили, че има счупване, искали да му правят операция, баба й също искала, защото смятала, че след това ще може да ходи, но той отказал и го изписали много бързо.След изписването от болницата, когато ги посетила, Й.К. бил адекватен, разговаряли.Баба й обяснила, че има възможност да се възстанови, но проблемът е дали ще проходи.Виждала е последно Й.К. около 10 дни преди да почине, бил адекватен, разговаряли, той имал чувство за хумор и се шегувал, че като се оправи ще отидат да живеят в Ел. балкан, защото той бил от там.Никой не е очаквал, че ще почине, дори баба й й казвала, че ако се случи нещо с нея, не трябва да го оставят, а трябва да се грижат да него.Не е чувала баба й да се опасява, че децата му ще я оставят на улицата.Баба й притежавала право на ползване върху стая от апартамент, който е от първия й съпруг.

Съгласно показанията на св.Ст. Г., същият познава Й. К. от 1970г., по-добре се познава със сина му Н., защото израснали заедно, после излизали като младежи, познава и М., и съпруга й, с когото работили заедно.С баща си Н. не бил в много добри отношения.По принцип Хр. не давала да се говори лошо за семейството на Й., защото тя била кротка жена.Й. получил инсулт, от който имал малко по-забавени реакции и се усещало при говора.Н. му е казвал, че инсултът бил по-лек, поради което не е бил в болница, а бил на лекарства у дома, виждал се е няколко пъти с Й. след инсулта.Впоследствие

той паднал и си счупил крака. Тогава се залежал и стоял на горния етаж, не го е виждал след счупването на двора. За него се грижила съпругата му Хр.. След падането не е разговарял с Й., разговарял с Хр. и със сина му Н./той и семейството му продължавали да живеят на приземния етаж от къщата, а след смъртта на Н. там живеят жена му и едно от децата му/. Не е чувал да се опасяват за живота на Й. след счупването на крака. Чак след като се залежал е чувал от Н. да казва, че състоянието на баща му е по-тежко, но няма впечатления близки му да са очаквали, че ще почине. Знае, че Й. починал от следващ инсулт, а не от счупването. Преди да падне са разговаряли с Хр., че тя иска, ако нещо се случи с нея, близките ѝ да се грижат за Й., защото е много добър човек.

Съгласно показанията на св. А. Д., ценени при условията на чл. 172 от ГПК, предвид родствената ѝ връзка с ответниците/съответно нейни майка и чичо/, същата познава Й. К. и го виждала често. Около 3 години преди да почине Й. К. претърпял инсулт, след който имал леки затруднения в движенията, треперели му ръцете и се движел по-бавно, но можел да говори нормално на всички теми, даже се шегувал. Около година преди да почине паднал и си ударил крака, но не знаели, че има счупване. Имал около 20 дни след това имал силни болки и тогава баба ѝ и Н. го завели с линейка в болница, където останал 1 ден. Когато се видели/свидетелката ги посещавала всяка седмица/, той ѝ казал, че му предложили операция на крака, но се страхувал и отказал. Баба ѝ приела неговото решение и все се надявали да му мине от само себе си. Тя се грижила за него, почиствала, винаги му осигурявала топла храна. Когато се прибрал, бил контактен, започнал да се придвижва в жилището с две патерици, помагали му да ходи до тоалета, но долу в двора не слизал, защото имало стъпала. Първоначално спял в спалнята, после се изместил в антрето, защото му било по-удобно. Разговаряли до последно с него, болките му понамалели. Не се е оплаквал, че няма да го бъде и, че си отива, само го е болял кракът. Последно го е виждала в деня, в който починал, когато и разговаряли. По-късно баба ѝ се обадила да ѝ каже, че е починал. Не знае, че Й. К. е прехвърлил имота на баба ѝ, узнала, че сега имотът е на майка ѝ малко след като починала баба ѝ.

Съгласно показанията на св. Д. Й., ценени при условията на чл. 172 от ГПК, предвид родствената ѝ връзка с ответниците/тяхна първа братовчедка/, същата виждала често леля си Хр.. Тя доста време живяла самичка след като починал първият ѝ съпруг, докато срещнала Д.. Нейните родители, Д. и леля ѝ общували често. Д. паднал около 7 месеца преди да почине. Леля ѝ се грижила за него. Бил един ден в болница, но отказал да бъде опериран. Майката на свидетелката ги посещавала често и казала, че той е адекватен, но има болки, ходи колкото да отиде до тоалета. Леля ѝ се притеснявала, че го боли, но не и за живота му.

Съгласно заключението на СМЕ от 22.11.2022г. на в.л. В.Д. и обясненията на в.л. в о.с.з. на 09.12.2022г. от приложената по делото медицинска документация се установява, че Й. К. е починал на *г. с данни за: мозъчен

инсулт, мозъчно-съдова болест, хипертонична болест III стадии. Като непосредствената причина за смъртта на Й.К. е посочен мозъчен инсулт. Заболяванията му са били хронично протичащи и се е нуждаел от системно медикаментозно лечение. След инсулта състоянието му се е подобрило и той се е движел. В ИЗ е посочено, че счупването му е от 10.05.1996г., приет е в болница на 02.06.1996г. и на следващия ден изписан. Разминаванията в документацията не дават възможност да се определи с категоричност причината за прекъсване на лечението - дали е отказ от лечение от страна на пострадалия или негови близки или е налице друга причина за изписването му. С оглед заболяванията му и впоследствие получената травма не е възможно да се предвиди с оглед инсулта/а не счупването/ в какъв срок и кога би могъл да настъпи смъртен изход. Теоретично е възможно да се получи емболия в резултат от счупването, но само първите две-три седмици, до месец, а лицето е починало много след това.

Съгласно заключението на СМЕ от 31.01.2023г. на в.л.А.Д. и обясненията на в.л. в о.с.з. на 17.03.2023г. от приложената по делото медицинска документация се установява, че Й.К. е страдал от хипертонична болест, III стадии, сърдечно мозъчна форма, мозъчно-съдова болест и развил се като усложнение мозъчен инсулт. Заболяванията са с хроничен и прогресиращ ход, но от медицинска гледна точка няма физическа възможност да се определи при така наличните заболявания каква би била продължителността на живота, съответно кога може да настъпи смъртен изход. При такива заболявания обичайно, в зависимост от тежестта, са налице затруднения в движенията на крайниците, изговарянето на думи и възприятията на думи. При инсулт смъртта може да настъпи веднага/както в случая с последващия инсулт/. Може и да се живее продължителен период от време, макар и с някакъв дефицит в зависимост от увреждането. Не може да се прецени дали с мозъчен инсулт ще се живее един месец, три години или 15 години. Такъв би бил отговорът и като се има предвид счупването на тазобедрената става. Едно от тежките усложнения при счупване на големи тръбести кости е емболията, но в случая пациентът е бил приет в болница и лекуван, установено е, че има заболявания, които са противопоказани за оперативно лечение/хипертоничната болест, при която упойката крие риск/ и практиката при такива пациенти е да се остави да се развие т.нар. „псевдоартроза“ или лъжлива става, т.е. колкото може да срасне мястото на счупването, без да се извършва оперативно инвазивно лечение. Емболия би могла да се развие в рамките на две-три седмици след счупването и да доведе до летален изход, а в случая са изминали около 10 месеца след счупването до смъртта на пациента и при него не е била установена емболия.

Приема се последователно в съдебната практика - напр. решение №569/08.03.2011г. по гр.д.№76/09г., ВКС, IV гр.о., решение №384/10.05.2010г. по гр.д.№1190/09г., ВКС, III гр.о., решение №420/11.01.2012г. по гр.д.№99/11г., ВКС, III гр.о. и др., че изискваните

фактически предпоставки за приложение на основанието за нищожност на договор за прехвърляне на недвижим имот срещу задължение за издръжка и гледане поради липса на основание е наличие на заболяване, предполагащо настъпване на смъртта твърде скоро след датата на договора, както и знание на приобретателя към момента на сключване на сделката за скорошното настъпване на смъртта на прехвърлителя. Такива заболявания са както онкологичните, така и мозъчносъдовите - инсулти, сърдечносъдови - инфаркти, напреднал стадий на сърдечна или дихателна недостатъчност и то в т.нар. терминален стадий /предшестващ смъртта в период от няколко дни/, характеризиращ се с пълна физическа изнемощност, невъзможност дори и за елементарни движения, често или постоянно изпадане в безсъзнание и т.н. като изискваният времеви период от сделката до настъпването на смъртта е съвсем кратък - дни, по-малко от месец. Допускането, че прехвърлителят по алеаторния договор за продажба на недвижим имот срещу задължение за издръжка и гледане може скоро да умре, не е равнозначно на знание за близка, скорошна и неизбежна смърт и не лишава уговорените насрещни престации от еквивалентност. Ако независимо от напредналата възраст на прехвърлителя и негово недобро здравословно състояние без видими признаци за тежко здравословно състояние с неизбежен фатален край, както и липсата на неизлечима болест, то именно съзнаваната необходимост от постоянни грижи занапред, предвид конкретен риск от влошаване, е основанието за сключване на такъв договор. Обратното ще означава по формални признаци като възраст или здравословно състояние да се отрече възможността за прехвърлителя да предложи свое имущество, за да си осигури така необходимите му лични грижи в критичен за него момент, което е неприемливо от гледна точка на гражданското право.

От цитираните заключения по двете изслушани СМЕ, обясненията на в.л. по тях в о.с.з. и представената по делото медицинска документация /история на заболяването от пролежаването на Й.К. в ортопедично отделение на МБАЛ „АД в периода 02.06.-03.06.1996г./ не се установява прехвърлителят по договора за издръжка и гледане към 23.07.1996г. да е страдал от заболяване, предполагащо настъпване на смъртта му твърде скоро след датата на договора. Според вещите лица заболяванията му - хипертонична болест, III стадий, сърдечно-мозъчна форма, мозъчно-съдова болест са с хроничен и прогресиращ ход, но от медицинска гледна точка няма физическа възможност да се определи при така наличните заболявания каква би била продължителността на живота, съответно кога може да настъпи смъртен изход. Инсултът, получен от Й.К. приблизително две години преди 1996г., не е бил изключително тежък - същият не е пролежавал в болница и според всички цитирани свидетелски показания, вкл. тези на свидетелите, водени от ищцовата страна, той се е възстановил до степен да се предвижда самостоятелно, макар и трудно/замятайки единия си крак/, излизайки често в двора на къщата си, т.е. слизайки по стъпала от втория етаж на сградата, както и е възстановил говора си, макар и в по-завалена форма. Налице са били

определени затруднения в движенията на крайниците, изговарянето на думи и възприятията на думи, но и при тези затруднения, според в.л., е можело да се живее продължителен период от време, вкл. напр. 15 години.Обстоятелството, че върху пълномощно от 04.12.1995г. Й.К. се е подписал лично, а на пълномощното за сключване на процесния договор от 29.04.1996г. е положен отпечатък от палец, не опровергава този извод.Двете удостоверявания са извършени в дома на упълномощителя с посочени от нотариуса причини за удостоверяване извън кантората съответно „поради болест“ и „прекаран инсулт“.Подписът в първото пълномощно отразява наличните затруднения в движението на крайника и ако към датата на второто тези затруднения са довели до невъзможност за полагане на нормален подпис /съответстващ на действителния/, то това не е сигурна индиция за скорошно предстоящ смъртен изход.Счупването на тазобедрената става, настъпило на 10.05.1996г., също не съставлява заболяване, предполагащо скоростен смъртен изход.От една страна постъпването в болнично заведение е осъществено 20 дни след инцидента поради продължаващи оплаквания, т.е. не е имало начален изключително остър период на заболяването, който да предполага сигурно счупване.От друга в болничното заведение, след престой от един ден е преценено, че е възможно развитието т.нар. „псевдоартроза“ или лъжлива става, т.е. колкото е възможно самостоятелно зарастване на мястото на счупването.Няма данни и за извършвани интервенции по повод налично животозастрашаващо състояние.След изписването си Й.К. е бил в дома си на легло поради счупването на тазобедрената става, но само по себе си това му състояние, макар и свързано с тежки физически страдания и невъзможност за самостоятелно придвижване, не е предполагало, че ще настъпи скорошен летален изход, какъвто и не е настъпил от това заболяване, нито е имало знание у приобретателката за такъв, доколкото изявленията ѝ пред съседи, че Й.К. не е добре, че не се подобрява са касаели възможността да проходи отново, съответно да не се залежава с характерните за залежаването физически страдания, които обективно могат да продължат и години.Показанията на св.Д. Г., А.Д. и Д.Й. безспорно следва да се ценят при условията на чл.172 от ГПК предвид родствените им връзки с ответниците, но същите в частите им, според които известно време след счупването Й.К. е започнал да се придвижва, макар и трудно, с две патерици в дома си до тоалета, не са опровергани от останалите събрани гласни доказателства/другите свидетели не са виждали Й.К., съответно първата след счупването, а втората след десетия ден от изписването му и до смъртта му/, както и са в съответствие с медицинската документация и СМЕ, според които е било възможно осъществяването на самостоятелно срастване на мястото на счупването.Видно от същата документация и СМЕ е, че смъртта на прехвърлителя е настъпила повече от седем месеца след сключване на договора, но не от счупването на тазобедрената става, а от настъпил втори инсулт, който обаче не е бил медицински прогнозируем към датата на

договора, че със сигурност ще настъпи, вкл. като се има предвид наличната хипертонична болест, III стадии, сърдечно-мозъчна форма.

Както се изложи, според цитираната съдебна практика, независимо от възрастта на прехвърлителя и негово недобро здравословно състояние, при липсата на видими признаци за тежко здравословно състояние с неизбежен фатален край, както и при липсата на неизлечима болест, именно съзнаваната необходимост от постоянни грижи занапред, предвид конкретен риск от влошаване, е основанието за сключване на договор за издръжка и гледане. Така и в настоящия случай съзнаваната необходимост от постоянни грижи за напред за прехвърлителя, предвид посоченото му здравословно състояние след преживян, макар и по-лек, инсулт две години преди договора, наличната хипертонична болест, а впоследствие и счупването на тазобедрената става, е основанието за сключване на процесния договор, поради което и не би могло да се приеме, че същият е нищожен поради липса на основание. Предявените иски с пр.осн. чл.26, ал.2, пр.4 от ЗЗД са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени. Предвид тяхната неоснователност, неоснователни са и обусловените иски с пр.осн. чл.34 от ЗЗД.

Предвид съвпадане правните изводи на настоящата инстанция с тези на първоинстанционния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено. Неоснователни са оплакванията на процесуалния представител на въззивниците в о.с.з. на 20.09.2023г. за недопустимост на първоинстанционното решение поради непознаване по предявените иски, с твърдения, че същите са за обявяване недействителността на договора като сключен без представителна власт/поради порочност на предхождащата го упълномощителна сделка/. Подобни твърдения ищите не са имали нито в исковата си молба/където е посочено само, че сделката е сключена чрез пълномощник с пълномощно с рег.№14822/29.04.1996г./, нито в горесцитираните уточняващи молби към нея. Изложените в тях фактически обстоятелства /правнорелевантните факти, от които се твърди, че произтича спорното между страните субективно материално право/ и формулирания петитум съответстват именно на иски с правна квалификация чл.26, ал.2, пр.4 от ЗЗД за прогласяване нищожността на договора поради липса на основание, каквито и иски са разгледани от първоинстанционния съд

На осн. чл.78, ал.3 от ГПК и направеното искане на въззиваемите следва да се присъдят сторените съдебно-деловодни разноски пред настоящата инстанция. Въззиваемата е представила доказателства за сторени разноски в размер на 1 000лв., представляващи адв.възнаграждение, заплатено в брой, съгласно представения договор за правна защита и съдействие от 13.09.2023г. Въззиваемият претендира присъждане на разноски при условията на чл.38 от ЗАдв съгласно представения договор за правна защита и съдействие от 15.09.2023г. Съгласно цената на исковете-10 867, 54лв./определена по реда на чл.70, ал.1, изр.3 от ГПК от първоинстанционния съд с определение от 14.10.2021г./, минималното възнаграждение, определено

в размерите по чл.7, ал.2, т.3 от Наредба №1/04г. на ВАДвС, възлиза на 1 378, 08лв., която и сума следва да се присъди на процесуалния представител.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №479/18.04.2023г., постановено по гр.д. №1936/21г. по описа на ВОС, гр.о.,

ОСЪЖДА П. И. К., ЕГН *****, Й. Н. К., ЕГН *****, И. Н. К., ЕГН *****, и Д. Н. К., ЕГН *****, да заплатят на М. Д. Д., ЕГН *****, сумата от 1 000лв., представляваща съдебно-деловодни разноси, сторени пред въззивна инстанция, на осн. чл.78, ал.3 от ГПК.

ОСЪЖДА П. И. К., ЕГН *****, Й. Н. К., ЕГН *****, И. Н. К., ЕГН *****, и Д. Н. К., ЕГН *****, да заплатят на адвокат Т. В. Г. от ВАК сумата от 1 378, 08 лв., представляваща възнаграждение за оказана безплатно адвокатска помощ на ответника Я. Д. Я. пред въззивна инстанция, на осн. чл.38 от ЗАдв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба при условията на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховен касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____